

**Yç,,çYçf,,&UW²çY±<,,Åè, ±Uç±H}ç
,,ç1/çUççç, »çDH-2017**

कक्षा – शास्त्री – ३

प्रश्नपत्रम् – ५

गुणाः – ७०

विषयः – साहित्यम्

CC 3.6.11

समयः – ११ तः २

दिनाङ्कः - 15/04/2017

सन्दर्भग्रन्थः – साहित्यदर्पणः (८-१० परिच्छेदाः)

विभागः १

- प्रश्नः १ कयोश्चिद् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । ०८
- १ रसस्याङ्गित्वमाप्तस्य धर्माः शौर्यादयो यथा ।
गुणाः माधुर्यमोजोऽथ प्रसाद इति ते त्रिधा ॥
- २ ओजश्चित्तस्य विस्ताररूपं दीप्तत्वमुच्यते ।
वीरवीभत्सरौद्रेषु क्रमेणाधिक्यमस्य तु ॥
- ३ पदसंघटना रीतिरङ्गसंस्थाविशेषवत् ।
उपकर्त्री रसादीनां सा पुनः स्याच्चतुर्विधा ॥
- प्रश्नः २ गुणाः कति ? के च ते ? इति विलिख्य तेषां लक्षणोदाहरणानि प्रतिपादयत । ०८
- अथवा
- रीतयः कतिविधा ? तासां स्वरूपं विवेचयत ।
- प्रश्नः ३ टिप्पणीद्वयं नातिविस्तरेण लेख्यम् । ०४
- १ गुणालङ्कारयोः भेदप्रदर्शनपूर्वकं गुणस्य लक्षणं दर्शयत ।
- २ माधुर्यगुणव्यञ्जकान् वर्णान् सोदाहरणं प्रतिपादयत ।
- ३ द्रवीभावः ।
- ४ ओजोगुणव्यञ्जकाः वर्णाः ।
- प्रश्नः ४ पञ्चानां एकैकवाक्येन लघूत्तराणि यच्छत । ०५
- १ "झटित्यर्थसमर्पणम्" कस्य गुणस्य कृते ?
- २ कुत्र माधुर्यस्य सद्भावाः ?
- ३ कः गुणः विचित्रतामात्रं वर्तते ?
- ४ नवमपरिच्छेदस्य प्रधानो विषयः कः ?
- ५ लाटीरीतेः किं लक्षणम् ?
- ६ पाञ्चालीरीतेः किं लक्षणम् ?
- ७ साहित्यदर्पणे कति परिच्छेदाः सन्ति ?

विभागः २

- प्रश्नः ५ कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । ०८
- १ शब्दार्थयोरस्थिरा ये धर्माः शोभातिशायिनः ।
रसादीनुपकुर्वन्तोऽलंकारास्तेऽङ्गदादिवत् ॥
- २ सत्यर्थे पृथगर्थायाः स्वरव्यञ्जनसंहतेः ।
क्रमेण ते नैषावृत्तिर्यमकं विनिगद्यते ॥
- ३ भवेत् सम्भावनोत्प्रेक्षा प्रकृतस्य परात्मना ।
वाच्या प्रतीयमाना सा प्रथमं द्विविधा मता ॥

प्रश्न: ६	उपमालङ्कारं सोदाहरणं लिखन्तु ।	०८
	अथवा	
	अनन्वयालङ्कारं सोदाहरणं लिखत ।	
प्रश्न: ७	टिप्पणीद्वयं लेख्यम् ।	०४
१	विभावना ।	
२	अनुप्रासः ।	
३	अतिशयोक्तिः ।	
४	विशेषोक्तिः ।	
प्रश्न: ८	पञ्चप्रश्नाः एकैकवाक्यद्वारा समाधेयाः ।	०५
१	छेकानुप्रासस्य किं लक्षणम् ?	
२	अध्यवसायः अर्थात् किम् ?	
३	उपमायाः कति भेदाः ?	
४	अनुप्रासः कतिधा ?	
५	अनुप्रासशब्दस्य कोऽर्थः ?	
६	अलङ्कारनिरूपणं साहित्यदर्पणे कुत्र प्रोक्तम् ?	
७	साहित्यदर्पणस्य कर्ता कः ?	
	विभाग: ३	
प्रश्न: ९	निम्नाङ्कितेषु द्वयोः व्याख्यां कृत्वा संस्कृते भावार्थो लेख्यः ।	०८
१	दृष्टान्तस्तु सधर्मस्य वस्तुनः प्रतिबिम्बनम् ।	
२	मिथोजनपेक्षयैतेषां स्थितिः संसृष्टिरुच्यते ।	
३	सम्भवन् वस्तु सम्बन्धोऽसम्भवन् वाऽपि कुत्रचित् । यत्र बिम्बानुबिम्बत्वं बोधयेत्सा निदर्शना ॥	
प्रश्न: १०	समासोक्तिरलङ्कारः सोदाहरणं प्रतिपादनीयः ।	०८
	अथवा	
	अर्थान्तरन्यासं सोदाहरणं लिखत ।	
प्रश्न: ११	टिप्पणी कार्या । (एका)	०२
१	एकावली	,
२	कारणमाला	,
प्रश्न: १२	द्वौ प्रश्नौ एकैकवाक्येन समाधेयौ ।	०२
१	सङ्करस्य कति भेदाः ?	
२	विरोधस्य कति भेदाः ?	
३	को नाम विरोधाभासः ?	